

Embassy of the United States Bucharest Romania

Departamentul de Stat al SUA

Comunicate de Presa

Raportul International privind Libertatea de Religie

ROMANIA

Constitutia si legile contin prevederi referitoare la libertatea religioasa. Desi in general guvernul a respectat acest drept in practica, unele restrictii au afectat drepturile unor grupuri religioase.

In perioada la care se face referire in acest raport, nu a aparut nicio schimbare in ceea ce priveste respectarea libertatii religioase de catre guvern. Grupuri religioase minoritare s-au plans mai rar decat in anii anteriori ca autoritatile guvernamentale de rang inferior le impiedica eforturile de prozelitism si se amesteca in alte activitati religioase. Guvernul a facut, in continuare, diferenta dintre cultele recunoscute si cele nerecunoscute oficial, iar conditiile de inregistrare si recunoastere au continuat sa ridice probleme grupurilor religioase minoritare.

Retrocedarea proprietatilor greco-catolice confiscate de guvernul communist in 1948 si transferate Bisericii Ortodoxe Romane a ramas de asemenea o problema. Biserica Greco-Catolica a fost singura minoritate scoasa in afara legii sub regimul comunist si ale carei biserici au fost confiscate si date altui cult. Guvernul a continuat sa inregistreze progrese cu privire la recunoasterea existentei Holocaustului in tara. Unele grupuri religioase minoritare au sustinut in continuare ca autoritatile locale au amanat emiterea autorizatiilor de constructie din motive religioase.

Anumite rapoarte au semnalat existenta unor abuzuri sau situatii de discriminare sociala din cauza apartenentei, credintei sau a practicii religioase. In anumite situatii, clerici ai Bisericii Ortodoxe Romane au manifestat ostilitate fata de membri ai grupurilor religioase non-ortodoxe, a criticat prozelitismul protestantilor si al altor grupuri religioase, s-a opus inmormantarii credinciosilor apartinand grupurilor religioase non-ortodoxe in cimitire confesionale sau chiar in cele publice si s-a opus activitatilor de prozelitism. In general, Biserica Ortodoxa a continuat sa refuze sa retrocedeze Bisericii Greco-Catolice bisericile pe care le-a primit in 1948. In numeroase cazuri, Biserica Ortodoxa si-a folosit influenta pentru a face presiuni asupra grupurilor mici si a oficialilor guvernamentali pentru propriul avantaj.

In cadrul politicii sale de promovare a drepturilor omului, Guvernul Statelor Unite poarta discutii despre libertatea religioasa cu Guvernul Romaniei. Ambasada Statelor Unite a continuat sa-si exprime ingrijorarea fata de oficialii cu privire la esecul Guvernului in ceea ce priveste retrocedarea completa a proprietatilor religioase, inclusiv a bisericilor greco-catolice. Totodata, Ambasada a incurajat puternic eforturile Guvernului de a recunoaste istoria Holocaustului din Romania, inclusiv in implementarea recomandarilor raportului Comisiei Wiesel din anul 2004, pregatirea profesorilor pentru a preda istoria Holocaustului din Romania, ridicarea unui memorial al Holocaustului precum si comemorarea Zilei Nationale a Holocaustului.

Sectiunea I. Demografia religioasa

Tara are o suprafata totala de circa 237.500 km² si o populatie de aproximativ 21,7 milioane de locuitori. Potrivit recensamantului din 2002, Biserica Ortodoxa Romana (inclusiv Episcopia Ortodoxa Sarba din Timisoara) reprezenta 86,8% din populatie. Biserica Romano-Catolica reprezenta 4,7 % din populatie, iar Biserica Greco-Catolica mai putin de 1%. In timp ce Guvernul Romaniei a declarat ca rezultatele recensamantului sunt corecte, Biserica Greco-Catolica a sustinut ca numarul membrilor sai este mai mare decat cel raportat de recensamant si a estimat ca reprezinta 3,6% din populatie. In tara exista de asemenea urmatoarele grupuri religioase: Biserica Crestina Rusa de Rit Vechi (Ortodoxa), Biserica Protestanta Reformata, Biserica Crestina Evanghelica, Biserica Evanghelica Romana, Biserica Evanghelica XY'7cbZfY'5i [i gh]bUz'6]gYf]W'9j Ub[\Y]W'@ hYfUbU'E'G]bcXi ``DfYnV]hYf]Ubz'6]gYf]W'i b]hJf]UbU'X]b'Fca Ub]Uz'6]gYf]W'6Udh]ghUz'6]gYf]W'i]'8i a bYnYi '5dcghc'W'f6]gYf]W'DYbh]VtghU'Uz'6]gYf]W'5Xj Ybh]ghU'XY'N]i U'U'GUdh]Uz'6]gYf]W'5fa YUbUz'7ca i b]hJhYU'9j fY]UgWz'7ca i b]hJhYU'A i gi 'a UbUz'A Ufhcf]]'i]'=>\c] Uz'7fYX]bhU'6U\Uz': Ua]]U'f7cd]]]'i]'8i a bYnYi z'6]gYf]W'i]'=>gi g'<f]ghc'g'U'GZ]bh]'cf'X]b'N]Y'Y'X]b'I fa U'fA cfa cb]z'6]gYf]W'i b]Z]Wf]]z'6]gYf]W'A YhcX]ghUz'6]gYf]W'DfYgV]hYf]UbUz'A YX]hJhU'HFUbgWXYbHU'Uz'<UfY'?f]g\ bU'g]'6i X]ga i ``NYb''

Majoritatea religiilor au adepti in toata tara, desi unele comunitati religioase sunt concentrate in anumite regiuni. Membrii Bisericii de Rit Vechi (Iipovenii) se afla in Moldova si Dobrogea. Majoritatea musulmanilor se afla in partea de sud-est a tarii. Majoritatea greco-catolicilor traiesc in Transilvania, dar exista greco-catolici si in Bucuresti si in regiunile Banat si Crisana. Credinciosii protestanti si catolici sunt localizati in principal in Transilvania, dar multi dintre acestia se afla si in judetul Bacau. Etnicii ucraineni ortodocsi sau greco-catolici se afla, in mare parte, in zona de nord-vest a tarii. Etnicii sarbi ortodocsi se afla in principal in Banat. Armenii sunt concentrati in Moldova si in sudul tarii, iar membrii Bisericilor Reformate Protestanta, Romano-Catolica, Unitariana si Luterana din Transilvania sunt, aproape toti, de etnie maghiara.

Secțiunea II. Situația respectării de către guvern a libertății religioase

Cadrul legal/politic

Desi Constitutia garanteaza libertatea religioasa, guvernul exercita o influenta considerabila asupra vietii religioase, prin legi si decrete. Condițiile de inregistrare si recunoastere impuse de guvern continua sa creeze dificultati minoritatilor religioase.

Craciunul si Pastele ortodoxe sunt recunoscute drept sarbatori oficiale de catre guvern. Membrii altor culte religioase recunoscute oficial care sarbatoresc Pastele la o alta data au dreptul prin lege la o zi libera in plus.

Nu exista nicio lege impotriva prozelitismului si nicio mentionare clara a activitatilor ce sunt considerate acte de prozelitism..

Numarul total al religiilor recunoscute oficial ramane in continuare scazut. Prevederile legii din 2006 privind libertatea religioasa si regimul general al cultelor introduc un sistem de recunoastere tripartit.

Astfel, se face diferenta intre: grupari religioase (care nu au personalitate juridica), asociatii religioase si culte religioase.

Gruparile religioase sunt grupuri de persoane care au aceeasi credinta, dar nu sunt scutite de taxe si nu beneficiaza de sprijin din partea statului.

Asociatiile religioase sunt persoane juridice, e care nu primesc fonduri de la guvern, trebuie inregistrate ca atare si beneficiaza doar de scutiri limitate de taxe. Acest articol al legii referitoare la libertatea religioasa si regimul general al cultelor a dat nastere unor confuzii, pentru ca asigura scutiri de impozite „in conformitate cu prevederile Codului Fiscal”. Cu toate acestea, in Codul Fiscal nu exista referiri la scutiri de impozite pentru asociatii religioase. Grupurile religioase care nu au statut de cult nu au dreptul sa se implice in activitati educatoare de profit. Pentru a se inregistra, asociatiile religioase trebuie sa aiba 300 de membri si sa furnizeze datele personale ale membrilor, in vreme oricare alt tip de asociatie se poate inregistra daca are 3 membri. Asociatiile religioase pot deveni culte religioase daca au 12 ani de activitate religioasa neintrerupta in tara iar numarul membrilor reprezinta 0,1% din populatie (aproximativ 22.000 de persoane).

Legea din 2006 recunoaste doar cele 18 culte care aveau acest statut inainte de intrarea sa in vigoare: Biserica Ortodoxa Romana, Episcopia Ortodoxa Sarba din Timisoara, Biserica Romano-Catolica, Biserica Greco-Catolica, Biserica Crestina Rusa de Rit Vechi (Ortodoxa), Biserica Protestanta Reformata, Biserica Crestina Evanghelica, Biserica Evanghelica Romana, Biserica Evanghelica de Confesie Augustina, Biserica Evanghelica Luterana – Sinodul Prezbiterian, Biserica Unitariana din Romania, Biserica Baptista, Biserica Penticostala, Biserica Adventista de Ziua a Saptea, Biserica Armeana, Comunitatea Evreiasca, Comunitatea Musulmana si Martorii lui Iehova. Cultele recunoscute sunt eligibile pentru sprijin din partea statului in conformitate cu procentul de populatie pe care il reprezinta. In plus, au dreptul de a infiinta scoli, de a preda ore de religie in scolile publice in care au suficienti adepti, de a primi fonduri guvernamentale pentru construirea de lacasuri de cult, pot plati salariile membrilor clerului si pot subventiona cheltuielile pentru cazarea acestora din fonduri de stat, pot transmite emisiuni religioase la radio si la televizor, pot cere licente de emisie, pot detine cimitire si beneficiaza de scutire de impozite.

@Y[YU'dYfa]h' W' h'Y'cf'gU']g]]ba cfa Ubh'nY'a cfh]z' ZJfU' fYghf]Vh]z']b' V]a]h'fY'Y' U'hcf' V'cbZyG]i b]]b' c'wW']hU]Y']b' W'fY' bi' U'i' dfcdf]i' V]a]h'f'g]]b' W'fY' bi' YI']ghU' V]a]h'fY' V'ca i bU'Y' fdi' V']W' E' " 7cbZcfa "Y[]] df]j]bX']VYfHhYU' fY'] [cUgU'g] fY']a i'] [YbYfU' U' W' h'Y'cfz' b]j Y'i']] XY' Z]bUbhUfY' XY' ghUhYghY']b' Z' bW]Y' XY' bi' a Ufi'] XY' WYX]bW]cg] U']Z]YWfi'] W' h']b'fY']ghfU' h' U' W' a U'] fY'W'bh'fY'W'bgUa Ubh'g] XY']b'Yj c]Y' W' h' i']] f'c' dfYj YXYfY' Ua V]] i' U'] b'Y'Y' [fi' di' fY'] [cUgY' a']bcf]hUfY' dfY'W' a' [fY'W']W'hc']W] U'i']gi' gh]bi' h'W' fY'W'bgUa Ubh']bi' fY'ZY'W'U' bi' a Ufi'] fY'U' U' a Ya Vf] cf' V'ca i b]hU]]"

@Y[YU' W'] i j YfbYUnU' XfYdhi f]Y' ghfU]b] cfz' fYj]ni]hU']b' &\$\$' z'U']bhfcXi g'c'j]nU'XY']i b' U'Xi fUhu'dYbhf'i' U'W]j]hU]Y' fY'] [cUgY' " 7cbX]h]]Y' dYbhf'i' c'Vh]bYfYU']nY']b'W' X' UdfcVUfYU'XY' W'fY' A']b]ghYfi']]7i']h' f]]g]]7i' h'Y'cfz' Z' fb]nUfYU'XY' Xcj Yn] W'fY' gU' U'hYghY' Z]dhi']W' gc']W']hU]b]h]]fYdfYn]b]hU' c'cf' [Ub]nU]hY' fY'] [cUgU' V'cbgh]h']hU']Y' U']b' hUfU'XY' cf]]]b'Yz' Xcj UXU'YI']ghYbhy']ug]]i fUf] cf' a YX]W'Y'g]]i b' W]n]Yf' " @Y[YU' dfYj YXY' dcg]V]]hU]hY'YI' h]bXYf]]j]nY']dY' c' dYf]cUXU'XY' dUbU' U') Ub] " 9I']ghU' dYXYdgy' dYbhf'i' cf]W' ghfU]b' W'fY' fUa UbY']b' hUfU' ZJfU']]nUz' XUF' dYXYdgy'Y' bi']gi' bh'Y' [U'h'XY' U'W]j]hU]Y' fY'] [cUgY' "

Guvernul permite, insa nu impune, prezenta educatiei religioase in scolile publice. Prezenta la orele de religie este optionala. Pentru a fi scutiti de aceste cursuri, elevii trebuie sa prezinte o cerere in scris. Cele 18 culte recunoscute au dreptul sa predea cursuri de religie in scolile publice, cu conditia sa aiba un anumit numar de elevi. Legea permite instruirea in conformitate cu apartenenta religioasa a parintilor elevilor. Constitutia si legea din 2006 privind libertatea religioasa si regimul general al cultelor permit infiintarea de scoli confesionale subventionate de stat.

Legea interzice autoritatilor sa le ceara indivizilor sa-si declare religia in interactiunea lor cu statul.

In 2005, Guvernul a modificat legislatia referitoare la retrocedarea proprietatilor, cu scopul de a grabi retrocedarile, de a simplifica procedurile si de a creste numarul retrocedarilor. Aceasta lege se refera si la restituirea terenurilor arabile si forestiere si a altor proprietati comunitatilor etnice si abordeaza problema retrocedarii proprietatilor religioase.

Legea modificata in 2005, a introdus de asemenea amenzi in cazul oficialilor care intarzie procesul de retrocedare si a creat un fond destinat depagubirii petentilor cu actiuni in locul proprietatilor (inclusiv terenurile arabile si forestiere) care nu pot fi returnate in natura. Cu toate acestea, Fondul Proprietatea nu a fost listat la bursa pana la sfarsitul perioadei la care se refera raportul. O ordonanta din 2007 prevede plati in bani in locul retrocedarilor pentru valori de pana la circa 215.000 de dolari (500.000 RON), sume ce vor fi platite in doi ani. Cererile ce depasesc aceasta suma de 215.000 de dolari (500.000 RON), urmeaza a fi platite in bani si actiuni la Fondul Proprietatea.

Conform prevederilor legii modificate, cladirile cultelor care sint folosite de institutii publice (muzee, scoli si spitale) raman in folosinta chiriilor pe o perioada de 3 sau 5 ani, in functie de natura institutiei publice, perioada in care platesc chirie cultelor. Majoritatea proprietatilor detinute de culte se incadreaza in aceasta categorie. Aceasta lege nu face referire la bisericile greco-catolice confiscate in 1948, sub regimul comunist si trecute in proprietatea Bisericii Ortodoxe; amendamentele din 2005 specificau faptul ca problema va fi tratata separat de o alta lege, care nu a fost adoptata in perioada inclusa in acest raport. O comisie nationala mixta formata din reprezentanti ai Bisericii Ortodoxa si Greco-Catolica si infiintata in 1990 prin decret guvernamental in vederea solutionarii situatiei fostelor biserici greco-catolice s-a dovedit ineficienta si si-a incheiat activitatea in 2004. O lege din 2005 permite Bisericii Greco-Catolice sa recurga la instanta in cazul in care dialogul bilateral cu Biserica Ortodoxa pe tema retrocedarii bisericilor esueaza. Desi aceasta lege permite initierea actiunilor judecatoresti, ea nu restituie proprietatile Bisericii Greco-Catolice, iar aplicarea deciziilor instantelor judecatoresti a ramas problematica.

O lege din 2004, modificata si ea de legislatia din 2005, prevedea retrocedarea tuturor cladirilor care au apartinut comunitatilor etnice si au fost confiscate intre 6 septembrie 1940 si 22 decembrie 1989. Ca si in cazul proprietatilor apartinand cultelor, cladirile folosite „in interes public” ramaneau in folosinta beneficiarilor actuali vreme de 3 sau 5 ani, in functie de destinatia lor actuala. La cererea comunitatii evreiesti, legea a extins intervalul in care au fost confiscate proprietatile pentru a include si perioada cuprinsa intre 1940 si 1944, cand guvernul pro-nazist a confiscat un numar mare de proprietati apartinand

Yj fY]cf" FY[Ya YbhUf]Y A]b]ghYfi i]i gh]hY] Ug][i fU W hY cf fYW bcgW hY g] UgcvU]h]] cf fY][]cUgY UVMYg bYfYghf]V]cbUh U cf]W h]d XY]b]gh] h] XY XYhYbh]Yz WX]Uf XUWU Ug]ghYbHU cf bi YghY gc]V]UHU]b a cX YI dfYg" 5Xa]b]ghfU]BUH]cbU U U DYb]hYbV]UfY cf dcUHy]bhYfn]W UVMYgi a Ya Vf]cf i bi] [fi d fY][]cg XcUf XUWU UfY Xcj Yn]gc]XY WU dfYnYbhU [fi di i]]b Wli nU dYf]W]hYUnU g][i fUbHU Wbhf] i] XY XYhYbh]Y" 8Y UgYa YbYUz fY [Ya YbhUf]Y]bhYfn]W]a d]WUfYU VbXi Wf]] dYb]hYbV]UfY cf]b dfc [fUa Y Y fY][]cUgY g] dfYnYbhU fYdfYnYbhU]h] cf VbXi Wf]] U]bHU b]f]Y X]bhY fYdfYnYbhU]h] i bi] [fi d fY][]cg g] XYh]bi h] " 8]ghf]V] fYU XY di V]V]U] W gi V]V]fY][]cg bi YghY fYghf]V]cbUH]z]Uf dYfgcUbY Y WUfY gY cW dU XY Ug]ghYbHU fY][]cUgU]b]bW]gc] bi dchZ] dfYch] gUi fYdfYnYbhU]h] U] i bi] [fi d fY][]cg"

@Y [YU dYfa]hY W hY cf fYW bcgW hY gU]b]ghf]]UgWU dfYch] a]]hUf] WUfY gU cZYfY Ug]ghYbHU fY][]cUgU a]]hUf] cf" DYbhf] Vb]ghf]]fYU XY UVMYgi f] XY W hgi bhYbYgUfY Ui hcf]nU]h]] cWU Y XY Vb]ghf] V]Yz W]b Wli cf]WUf]]U h]h]d XY Vb]ghf] V]Y"

C Y [Y X]b &\$ \$* XYgh]bHU Wta VUHYf]] Ubh! gYa]h]ga i i]]bhYfn]W]bZ]bHUfYU cf []Un]h]] cf ZUgW]ghz fUg]ghY g] I YbcZcVY g]]bW XY g] dYfgYW hUfYU ffca] cf]b XYZ]b]h]U < cWli ghi i] Bi Ui YI]ghU] VbXUa bUf]]b VUnU UVMYghY Y]"

FUdcfhi 7ca]g]Y] bhYfbU]cbU Y dYbhf] Gh X]fYU < cWli ghi i]]b Fca Ub]U f7ca]g]U K]YgY z X]b &\$ \$ (z U]bW g fYVta UbXUf] a Yb]hY gU XYhYfa]bY c a U] Vi bU Vb]gh]Ybh]nUfY XY WUfY di V]WU Y] Yb]a YbhY cf WUfY gi Ui dYhYfW h]b]hUf]]b]h]a di < cWli ghi i] Df]bhYf UVMYghYU gY bi a UfUi . Ubi UfYU UVMY]hUf] cf UbhYf]cUfY U Y W]a]bU] cf bUn]gh] XY fUnVc]z]bhYf] WUfYU i bY] n] Y bU]h]cbU Y XYgh]bU]hY Wta Ya cfUf]] < cWli ghi i] z Vb]ghf]]fYU i bi] a Ya cf]U g] U i bi] a i nYi bU]h]cbU U < cWli ghi i] U 6i W fYgh] g] UXcdHUfYU i bcf a Ugi f] Y []g]U]h] Y WUfY gU hUfUbgZcfa Y bY [UfYU < cWli ghi i]]b]bZUW]i bY" 8Y UgYa YbYUz 7ca]g]U U fYVta UbXU]h]bW XYfYU Wta d YHU U]ghcf]Y] YI UVMY U < cWli ghi i]]b dfc [fUa U g] a Ubi U Y Y gVt UfY" b dYf]cUXU XY fYZf]bhUz 6]gYf]WU C fhcXcl U Fca UbU U WYgW h dYf]g]i b] Y Ugi dFU Ua Yb]hUf] cf dYbhf] WU UVMYgh]U gU gi gh]bU i b dfc]YV]XY Y [Y W gh]di U WU fYhUfYUfYU hYfYbi f] cf g] U U hcf dfcdf]Y]hU] gU gY ZUW X]fYV]h dfcdf]h]cbU W bi a Ufi XY WYX]bV]cg] E c Y [Y WUfYz]b dfUVM]Wz Uf Y [U]nU]b a UfY a Ugi fU XYW]h]YU fY []a i i] Wta i b]ghXY U XU dfcdf]Y]hU] Y 6]gYf]W] ; fYVt! 7Uhc]W 6]gYf]W] C fhcXcl Y" Dfc]YV] XY Y [Y U fUa Ug]]b ZUnU XY XYnU]hYf]]b DUf]Ua Ybh A U] a i hY CB; ! i f] dYbhf] XfYdh f] Y ca i i] g] 6]gYf]W] ; fYVt! 7Uhc]W g] Ui d Ubg WU i hcf]hU] Y bi Ui fUgdi bg W]h]W cf Uxi gY dfc]YV] i] XY Y [Y F YdfYnYbhU]h] 6]gYf]W] C fhcXcl Y Fca UbY Ui a Ybh]cbU]h]Wz XU]h]Z]bX Z]dhi WU Ua VY Y 6]gYf]W] gi bhYfW bcgW hY cZ]WUz ghU i Uf hYVi] gU Y U i hY gU] g] fYnc] j Y X]gdi HU b fYd]Wz 6]gYf]W] ; fYVt! 7Uhc]W U XYWUfU]h]W X]gdi HU XY bU]h] fU dU]h]a cb]U U X]bhYf W Y Xci U

biserici nu poate fi rezolvata printr-un proiect de lege unilateral care nu tine cont de legislatia nationala si internationala si legalizeaza abuzurile comise in timpul regimului comunist. Biserica Greco-Catolica este de parere ca statul are datoria morala sa retrocedeze conform legii proprietatile confiscate de comunisti in 1948.

Restrictii ale libertatii religioase

In general, guvernul a respectat libertatea religioasa. In perioada de referinta, niciun grup religios nu a incercat sa obtina statutul de cult religios, din cauza prevederilor legale restrictive. De la intrarea in vigoare a legii privind libertatea religioasa si regimul general al cultelor, zece grupuri religioase au primit aprobarea Secretariatului de Stat pentru Culte pentru a se inscrie ca asociatii religioase.

Grupul religios Baha'I a criticat prevederea care conditioneaza inregistrarea ca asociatie religioasa de existenta a 300 de membri si furnizarea datelor personale ale acestora, argumentand ca aceasta conditie este nu doar discriminatorie, ci si ilegala, contravenind legii care le interzice autoritatilor sa le ceara indivizilor sa-si declare apartenenta religioasa. Grupul si-a exprimat de asemenea ingrijorarea fata de absenta prevederilor cu privire la inhumarea persoanelor ce apartin unor grupuri religioase nerecunoscute oficial.

In iunie 2008, reprezentanti ai Bisericilor Reformata, Luterana, Unitariana, Greco-Catolica si Baptista Ungara au depus o plangere la Comisia Europeana de la Bruxelles in care se sustinea ca legea privind libertatea religioasa si regimul general al cultelor discrimineaza grupurile religioase minoritare si, in ciuda prevederii constitutionale ce garanteaza libertatea religioasa, statul favorizeaza in mod injust Biserica Ortodoxa. Grupurile minoritare s-au plans de asemenea ca: Bisericii Greco-Catolice nu i-au fost retrocedate lacasurile de cult; elevii apartinand unor grupuri religioase minoritare nu au acces egal la educatie religioasa; Biserica Ortodoxa primeste fonduri disproportionat de mari si proprietati intinse din partea statului; statul nu sanctioneaza actiunile Bisericii Ortodoxe care incalca principiul dialogului (distrugerea proprietatilor care ar trebui retrocedate, discursurile instigatoare la televiziunea publica si discriminarea minoritatilor religioase in scolile publice si in media). Pana la incheierea perioadei de referinta, nu s-a primit niciun raspuns la aceasta plangere.

Potrivit Secretariatului de Stat pentru Culte, cultele recunoscute au primit aproximativ 35 de milioane de dolari (105,838 milioane RON) pentru constructia si repararea lacasurilor de cult. Parlamentul a distribuit aproximativ doua treimi din aceasta suma unui numar de 816 biserici. Suma a fost distribuita proportional cu numarul de adepti inregistrat la recensamantul din 2002, Biserica Ortodoxa primind cea mai mare parte. Grupurile religioase minoritare au continuat sa se planga de intarzierile in alocarea fondurilor acordate pe care nu au mai avut timp sa le foloseasca pana la finele anului calendaristic, moment in care sumele ramase necheltuite trebuie returnate statului.

Unele grupuri religioase minoritare au semnalat, in continuare, faptul ca autoritatile locale s-au opus acordarii de autorizatii de constructie pentru lacasuri de cult din motive nejustificate. Biserica Greco-Catolica a continuat sa se planga ca autoritatile locale s-au opus acordarii unei autorizatii pentru constructia unei noi biserici in localitatea Sapanta (judetul Maramures), unde comunitatea din localitate a cumparat un teren in 2003.

Spre deosebire de anii anteriori, grupurile religioase minoritare nu au mai semnalat cazuri de impiedicare a desfasurarii unor activitati religioase de catre autoritatile locale si preotii ortodocsi.

Putini politicieni sprijina proiecte de lege sau masuri care nu ar fi pe placul Bisericii Ortodoxe. Cum 2008 si 2009 au fost ani electorali, partidele si politicienii s-au grabit sa elaboreze legi care sa favorizeze Biserica Ortodoxa, aceasta fiind cultul majoritar. De pilda, in aprilie 2009, Parlamentul a adoptat o lege ce prevedea suplimentarea subventiilor pentru plata salariilor clerului. In februarie 2009, Parlamentul a alocat o mare parte a bugetului de stat pentru 2009 pentru plata salariilor membrilor clerului si a destinat o suma considerabila lucrarilor de constructie si reparare a unui numar de 816 biserici, masura criticata de Asociatia Umanista Romana, un ONG care sustine libertatea religioasa si separarea bisericii de stat. In octombrie 2008, Parlamentul a modificat o lege anterioara si a interzis investigarea posibilelor legaturi dintre membrii clerului si Securitate (serviciul roman de informatii din perioada comunista) de catre un corp specializat, Consiliul National de Studiere a Arhivelor Securitatii (CNSAS), cu exceptia cazurilor in care cultul solicita acest lucru.

In general, autoritatile locale au manifestat toleranta fata de grupurile religioase minoritare, insa uneori acestea au intampinat presiuni sau intimidari din partea clericilor ortodocsi. In unele cazuri, politia locala si

Ui hc f]hUj'Y Uxa]b]ghUhj Y'Ui 'a Ub]ZyghUhc'Uh]i X]bY'dUg]j U'Z]hU'XY'Uf]i]fYU'[fi di f]cf'fY'] []cUgY'a]bcf]hUfY'' f] Yn] GYV]ji bYU'—t" -b'd'i gž'6]gYf]WU' i] -gi g' < f]ghc'g'U'GZ]bh]cf'X]b'N]Y'Y'X]b'I fa U'U'gYa bU'Uh'Wni f]]b'WVfY' dc]hU'Y'U'gdi g'gU'bi 'XYgZ]gcUfY'UV]j]hU]a]g]cbUfY']b'i b'Y'cW'f]"

-b' DYghYUbUž'Vē'a i b]hU]U' [fYVē! W]hc']W']bZ]b]hU]]b' &\$\$) 'U'Vēbh]bi Uh'gU'gY'VēbZfi bh'W'X]gV]a]bUfYU'g] \Uf]i]fYU''HYbg]i b]Y'Ui 'Vēbh]bi Uh'g]X]b'W]i nU'dfcW'gi' i]X]bh'fY'6]gYf]WU' C'f]hcXcl U'g]6]gYf]WU'; fYVē! 7Uhc']WU' df]j]bX'UVV]gi' [fYVē! W]hc']V]cf''U'V]a]h]fi ''cW'f]"

-b' &\$\$- ž''U'gZ]f]g]i ''i b]] ZYVfi Uf]Yž'7i fhYU'XY'5dY'X]b'D]hYgh]U' \chUfUh'WU' dfYch' i [fYVē! W]hc']WdcU]h'YZYV]i U' gYf]]W' fY]] []cg']b'V]a]h]f'XcUf'dYb]f]i 'dYfgcUbY'Y'WVfY']b'a ca Yb]i ''XYV]gi' i]Uj YU' fY]] []U' [fYVē! W]hc']W]ž'bi']g] dYb]f]i' fi XY'Y'UVV]ghc'fU'WVfY']b'a ca Yb]i ''XYV]gi' i]Uj YU' fY]] []U'cf]hcXcl U"

Greco-catolicii si-au declarat nemulțumirea fata de hotararea instantei judecatoresti.

Biserica greco-catolica s-a plans ca autoritatile nu au raspuns plangerilor referitoare la retrocedarea proprietatilor sau la atitudinile discriminatorii ale oficialilor locali. Biserica lui Iisus Hristos a Sfantilor din Zilele din Urma a sesizat unele probleme si amanari in obtinerea vizelor pentru membrii ai bisericii care locuiesc in Moldova.

Spre deosebire de anii anteriori, grupurile religioase minoritare, atat cele recunoscute oficial, cat si cele nerecunoscute oficial, s-au plans mai rar ca oficialii guvernamentali de rang inferior le-au blocat eforturile de prozelitism, au intervenit in activitatile religioase sau le-au discriminat in alte moduri.

Culte minoritare recunoscute au continuat sa se planga de faptul ca scolile publice ne le-au permis sa predea cursuri de religie. In plus, grupurile religioase minoritare au continuat sa raporteze ca la anumite festivitati organizate in scolile publice li s-a cerut tuturor elevilor sa participe la slujbe ortodoxe. Aparent, asemenea situatii s-au petrecut si in armata.

Unele grupuri religioase minoritare s-au plans ca autoritatile au permis Bisericii Ortodoxe sa se implice activ in festivitatile de deschidere a anului scolar si in alte ocazii, in detrimentul altor culte.

Manualul de religie publicat in 2006 de Ministerul Educatiei si Cercetarii sub coordonarea Secretarului de Stat pentru Culte din acel moment a continuat sa genereze plangeri si nemulțumiri in randul grupurilor religioase minoritare. Manualul prezinta intemeierea Bisericii Greco-Catolice in secolul XVIII drept consecinta a „prozelitismului Bisericii Catolice” si descrie Martorii lui Iehova, Baha’I si Mormonii drept secte „ce reprezinta un real pericol pentru societate”. Intr-un capitol din carte se sustine ca sectele atrag prozeliti prin metode precum: spalarea creierului, mituire, santaj si exploatare a celor saraci. Desi guvernul a declarat ca manualul a fost retras din scoli, Baha’I au semnalat ca l-au comandat ca l-a o editura dintre manualele aflate pe lista celor aprobate oficial pentru anul scolar 2008-2009 si ca manualul primit continea textul ofensator.

Potrivit grupurilor religioase minoritare, clerul militar este alcatuit numai din preoti ortodocsi, cu exceptia unui reprezentant al Bisericii Catolice si a unui reprezentant al Aliantei Evanghelice (Baptiste), situatie perceputa drept discriminatorie de Bisericile Reformata si Greco-Catolica.

Grupuri religioase minoritare au sesizat in continuare lipsa prevederilor referitoare la accesul liber al grupurilor religioase la canalele publice de media.

In numeroase cazuri, minoritatile religioase nu au reusit sa reintre in posesia proprietatilor confiscate in timpul regimului comunist. Numeroase proprietati retrocedate cultelor gazduiau birouri guvernamentale, scoli, spitale sau institutii culturale care trebuiau sa se mute, iar procesele intentate si protestele ocupantilor actuali au amanat retrocedarea proprietarilor de drept. Desi s-au inregistrat unele progrese in timpul perioadei la care face referire prezentul raport, ritmul retrocedarilor a fost extrem de lent, iar cele mai multe cazuri de retrocedare a proprietatilor religioase au ramas nesolutionate. In numeroase cazuri, autoritatile locale au refuzat sa predea proprietati retrocedate de care erau interesate autoritatile judetene sau cele locale si au atacat in instanta deciziile Comisiei Speciale de Retrocedari din cadrul Autoritatii Nationale pentru Retrocedarea Proprietatilor care raspunde de retrocedarea proprietatilor religioase si etnice. Au existat plangeri conform carora autoritatile locale au amanat permanent furnizarea de informatii referitoare la proprietatile revendicate catre Comisia Speciala de Retrocedare, obstructionand astfel procesul de retrocedare, in ciuda amenzilor prevazute de legislatia din 2005 pentru astfel de intarzieri. Au existat numeroase plangeri conform carora Fondul Proprietatea, care ar trebui sa ofere compensatii in actiuni, nu a fost listat la bursa de valori.

Comisia Speciala pentru Retrocedari si-a inceput activitatea in 2003 si pana la finele perioadei de raportare retrocedase cultelor recunoscute 1.364 de cladiri dintr-un total de 14.716 de solicitari. Alte 343 de cazuri au fost aprobate pentru a primi compensatii, iar 368 au fost respinse.

Din 2003, Comisia Speciala de Retrocedari a retrocedat numai 125 din cele 6.723 de proprietati – altele decat biserici – solicitate de Biserica Greco-Catolica in baza legii retrocedarilor si a decis acordarea de compensatii in alte 25 cazuri. De asemenea, Biserica a primit 65 din cele 80 de proprietati retrocedate prin

XYWYh [i j YfbUa YbhU] b % - & z Xuf a U c f] h U h U b i a U] d Y \ U f h Y " " G d f Y Y I Ya d i z d c f h j] h f U d c U f h Y c f V t a i b] h U h] [f Y V t ! W h c] W z 6] g Y f] W ; f Y V t ! 7 U h c] W] b W b i U f Y i g] h g U] b h F Y] b d c g Y g] U U h F Y] g V t] X] b 7 i ^ X] b X j] Y f g Y a c h j] Y z d f] b h F Y W h F Y g] d f c W g Y Y U Z U H Y] b X Y f i U f Y W W] f] U g]] U V i U] " 7 c b Z c f a 6] g Y f] W] ; f Y V t ! 7 U h c] W g]] b 6 i W f Y g h z d f] a U f] U U V c W h] b V t b h j b i f Y h c W X U f Y U i b Y] d f c d f] Y h U h] " ; i j Y f b i U Y j] h U h] b V t b h j b i U f Y U X c d h U f Y U Y [] g U h Y] f Y Z f] h c U f Y U f Y h c W X U f Y U V] g Y f] W c f [f Y V t ! W h c] W d f] a] h Y X Y W h F Y 6] g Y f] W C f h c X c l U X Y U c V h] b i h Y b i h Y] b % (, " D c h f j] h d i f h U c f i i] X Y W j U b h U 6] g Y f] W] C f h c X c l Y z 6] g Y f] W ; f Y V t ! 7 U h c] W U c V h] b i 6] g Y f] W C f h c X c l U E Z Y d f] b b Y [c W Y f z Z Y] b] b g h U b h U E % & X] b h F Y W Y & * \$ \$ X Y V] g Y f] W g] a U b U g h] f] X Y h] b i h Y] b % (, " 7 c b Z c f a i b c f g i f g Y X] b f U b X i V t a i b] h U h] [f Y V t ! W h c] W z] b d Y f] c U X U U b U] n U H z 6] g Y f] W C f h c X c l U U f Y h c W X U h 6] g Y f] W] 7 U h c] W X c U f d U h f i V] g Y f] W F Y h c W X U f Y U V] g Y f] W c f Y I] g h y b h Y U Z c g h] a d c f h U b h U d Y b h f i U a V Y Y W h Y z X Y c U f Y W c W b] W] d f c V U V] U f a Y f [Y U V] g Y f] W Y X] b c W] h U h z] b X] Z Y f Y b h X U W U W g h Y U g i b h [f Y V t ! W h c] W g U i c f h c X c l Y " D f] b i f a U f Y z Y I] g h U g] c a] n U Z] b U b W U f U z X] b a c a Y b h W Z] b U b h U f Y U d f] a] h U X Y W h Y f Y W b c g W h Y X Y U V i [Y h X Y g h U h Y g h] d f c d c f h] c b U U W b i a U f i X Y W Y X] b V t c g] = b g h U b h Y Y i X Y W h c f Y g h] U i U a U b U h U i X] Y f] Y] b i a Y f c U g Y d f c W g Y] b h y b h U h Y X Y 6] g Y f] W ; f Y V t ! 7 U h c] W z] U f d f c W g Y Y U i Z c g h U X Y g Y c f] V c W h Y X Y f Y W f g i f] Y 6] g Y f] W] C f h c X c l Y g] X Y h U b g Z Y f U f Y U d f c W g Y c f] b U h Y] b g h U b h Y " G d f Y Y I Ya d i z] b G] g Y g h z i X Y i A U f U a i f Y g z] b d f c W g i d f]] b X Z c g h U V] g Y f] W [f Y V t ! W h c] W z U Z U h] b X Y f i U f Y X Y % * U b z] b U H U 7 i h F Y X Y 7 U g U h Y g] > g h] Y U X Y W g W d f c W g i h F Y V i Y f Y i U h] b] b g h U b h Y Y] b Z y f] c U f Y " @ U g Z U f g h i d Y f] c U X Y] X Y f Y Z f] b h U z d f c W g i g Y U Z U] b X Y f i U f Y z] U f 6] g Y f] W C f h c X c l U g c] W h U V t a d Y b g U h]] b W n i] b W h F Y V] g Y f] W U f i f a U g U Z Y f Y h c W X U h 6] g Y f] W] ; f Y V t ! 7 U h c] W "

Intre timp, congregatia greco-catolica din localitate a continuat sa-si desfasoare serviciul religios in aer liber. Cu toate acestea, in perioada analizata, Bisericii Greco-Catolice i s-a dat castig de cauza intr-un numar mai mare de procese. Un comunicat dat publicitatii de Biserica Ortodoxa in data de 13 februarie 2009 exprima ingrijorare cu privire la retrocedarea bisericilor, a caselor parohiale si a cimitirelor Bisericii Greco-Catolice de catre instante. Comunicatul mentiona ca in intreaga tara, se aflau in derulare 106 procese, dintre care 26 doar in judetul Bihor si ca aceste retrocedari sunt considerate nedrepte de catre credinciosii ortodocsi.

In replica, Biserica Greco-Catolica a subliniat faptul ca retrocedarile solicitate in instanta priveau doar acele proprietati care ii apartinusera si fusesera confiscate de catre regimul comunist. Biserica Greco-Catolica a declarat ca din 1989 si pana in prezent, i-au fost retrocedate prin hotarare judecatoreasca 21 din cele 2.588 de biserici confiscate in 1948.

Bisericilor istorice maghiare, si anume, biserica Romano-Catolica si bisericile protestante (Reformata, Evanghelică si Unitariana) le-au fost retrocedate de catre guvern un numar redus de proprietati confiscate. Aproximativ 80% din cladirile confiscate bisericilor maghiare au continuat sa fie folosite in interes public. Din cele aproximativ 3.000 de cladiri, 33 au fost retrocedate prin decrete guvernamentale. Cu toate acestea, bisericile maghiare nu au putut intra in posesia tuturor lacasurilor de cult confiscate, din cauza proceselor si a opozitiei locatarilor actuali. Biserica Romano-Catolica nu a reusit sa obtina retrocedarea cladirii Bibliotecii Batthyanaeum, in ciuda unei hotarari judecatoresti favorabile din 2003. Biserica a depus o plangere la Curtea Europeana a Drepturilor Omului (CEDO) in 2003, care nu luase o decizie pana la finele perioadei de raportare. Biserica Romano-Catolica si Comisia Speciala de Retrocedari nu au reusit sa identifice o solutie pentru retrocedarea cladirii. Retrocedarea completa a palatului episcopal romano-catolic din Oradea a fost in continuare blocata de ritmul lent al reparatiilor si al lucrarilor de constructie la noua locatie a Muzeului Tarii Crisurilor, amplasat inca de palat. Din 2003 pana la sfarsitul perioadei de referinta, Comisia Speciala de Retrocedari a emis decizii favorabile in cazul a 844 dintre cele aproximativ 2.700 de cladiri revendicate de bisericile maghiare, in vreme ce 62 de cereri au fost respinse. Cu toate acestea, bisericile maghiare nu au intrat inca in posesia multora dintre aceste proprietati. Biserica unitariana a castigat trei cladiri in Cluj, in urma unor demersuri juridice separate, insa a intrat in posesia a doar doua cladiri. Primaria Clujului a continuat sa amane semnarea documentelor de retrocedare a celei de-a treia cladiri sub diverse pretexte.

In anii 1990, Guvernul a decretat retrocedarea a 42 de cladiri comunitatii evreiesti. Comunitatea a intrat in posesie partiala sau completa a celor mai multe dintre ele, un singur caz asteptand inca finalizarea. In numeroase cazuri, retrocedarea a fost intarziata de procesele aflate pe rol. La Iasi, 18 solicitari de terenuri ale comunitatii evreiesti au ramas nesolutionate, inclusiv cea referitoare la un teren de 51 de hectare, pe care prefectul l-a impartit si l-a distribuit altor persoane. In acest caz, comisia judeteana pentru retrocedari a decis sa acorde alte terenuri drept compensatie pentru cel vandut, dar decizia a fost atacata in instanta de catre Agentia Nationala a Domeniilor Publice. Comunitatea evreiasca a castigat procesul, insa pana acum a primit doar un lot de aproximativ 6 hectare. Discutiile cu Agentia Nationala a Domeniilor Statului in vederea identificarii unor suprafete de teren care sa le compenseze pe cele vandute, au continuat. Pana la finele perioadei de referinta, Comisia Speciala de Retrocedari a procesat 331 dintre cele 1.900 de revendicari si a aprobat 53 de cazuri pentru restituire si 107 pentru despagubiri. Utilizatorii unui numar de 10 cladiri au atacat deciziile de retrocedare in instanta. Comunitatea evreiasca a avut castig de cauza in sapte procese, si a reusit sa intre in posesia a sase dintre cladirile in cauza. Comunitatea a pierdut un proces, iar alte doua se aflau pe rol la sfarsitul perioadei de raportare. Comunitatea evreiasca a reclamat vicii ale legislatiei referitoare la retrocedari, dificultati in obtinerea de documente de la arhiva si durata indelungata a procedurilor de despagubire.

O alta problema frecventa legata de retrocedare a constituit-o refuzul ocupantului de a retroceda proprietatea sau de a plati chirie. In astfel de cazuri, proprietarul nominal poate fi, in continuare, raspunzator de plata impozitelor pe proprietate.

Biserica Greco-Catolica s-a plans si de faptul ca, in numeroase regiuni in care solicitase retrocedarea unor terenuri arabile si forestiere, autoritatile locale, sub influenta Bisericii Ortodoxe, s-au opus retrocedarii sau au propus ca aceasta sa se faca direct proportional cu numarul de credinciosi. De asemenea, Biserica Greco-Catolica a semnalat faptul ca Primaria Bucuresti a continuat sa se opuna retrocedarii unui teren de 40.000 m² din Bucuresti. In judetul Cluj, autoritatile au amanat retrocedarea terenurilor catre Biserica Greco-Catolica in localitatile Feleacu si Morlaca si au dat terenul in posesie altor persoane sau companii. Potrivit unor surse din randul comunitatii greco-catolice, in Budesti, judetul Maramures, autoritatile locale au refuzat sa retrocedeze teren arabil si forestier Bisericii Greco-Catolice si au propus sa-i dea in schimb terenuri ce au apartinut evreilor victime ale epocii naziste. Biserica Greco-Catolica a refuzat propunerea. Printre zonele in care autoritatile locale nu au retrocedat terenurile ce au apartinut Bisericii Greco-Catolice se numara: Chiheru de Jos, judetul Maramures; Rozavlea, judetul Maramures; Sapanta, judetul Maramures; Ungheni, judetul Maramures; Valcau de Sus si Valcau de Jos, judetul Salaj; Rozavlea, judetul Maramures; Haieu, judetul Bihor; Moisei, judetul Maramures; Tasnad, judetul Satu-Mare; Nadar, judetul Bihor; Salistea de Sus, judetul Maramures; Borsa, judetul Maramures, precum si alte cateva localitati din protopiatul greco-catolic Resita..

Procesul cu privire la retrocedarea a 166.813 din cele 192.000 de hectare de teren forestier revendicat de Fondul Bisericesc Ortodox Roman din Bucovina este in derulare, nefiind finalizat la sfarsitul perioadei de raportare.

Si Biserica Adventista a reclamat durata lunga a proceselor ce implica probleme religioase. Drept exemplu, a mentionat cazul unui proces din 2003, intentat primariei localitatii Scobinti, judetul Iasi, unde primarul si

Prevederea din legea religiei, care permite accesul grupurilor religioase recunoscute oficial la cimitirele aparținând altor culte, a contribuit la o usoară scădere a numărului de conflicte referitoare la accesul minorităților religioase la cimitire.

În perioada la care face referire acest raport, Secretariatul de Stat pentru Culte, în colaborare cu Asociația „Conștiința și Libertate” (un ONG care se ocupă de problema libertății religioase), a organizat un simpozion în București pe tema asistenței religioase în armată.

Mai multe grupuri religioase, printre care și Martorii lui Iehova, Biserica Greco-Catolică și Biserica Adventistă de Ziua a Săptea, au semnalat faptul că accesul grupurilor religioase la instituțiile de detenție nu le-a fost restricționat.

Secțiunea III. Situația respectării libertății religioase de către societate

Au existat informații cu privire la abuzurile și discriminarea societății din cauza apartenenței, credinței sau practicii religioase.

În perioada de referință, au fost exprimate opinii și atitudini antisemite în timpul unor talk-show-uri difuzate de posturi de televiziune private.

Varianta modernă a legionarilor (Legiunea Arhanghelului Mihail, cunoscută și sub numele de Garda de Fier, grup extremist nationalist, antisemit, pro-nazist care a existat în România în perioada interbelică) a continuat republicarea cărților instigatoare din perioada interbelică și publicarea unor reviste precum Cuvântul Legionar, care includea articole antisemite.

Actele de antisemitism, inclusiv profanarea și vandalizarea lacasurilor de cult evreiești au continuat în perioada de raportare, fără a se înregistra schimbări majore în frecvența apariției unor astfel de incidente comparativ cu perioadele trecute. Publicațiile extremiste și persoanele cu vederi extremiste au continuat să publice articole antisemite. Unele grupuri au organizat evenimente publice sau au făcut declarații cu tentă antisemită. Potrivit ONG-ului Centrul pentru Monitorizarea și Combaterea Antisemitismului în România (MCA), autoritățile tind să excludă orice motivație antisemită a acestor incidente de vandalism, considerându-le de obicei acțiuni comise de copii, betivi sau persoane cu probleme psihice. MCA a semnalat faptul că lacasurile de cult evreiești par a fi ținta preferată a „vandalilor” și a declarat că investigațiile nu sunt efectuate cu minuțiozitate. Totodată, ONG-ul a menționat că repetarea unor asemenea acte este încurajată de lipsa unor pedepse în aceste cazuri.

Între 12 și 14 aprilie 2009, au fost distruse 20 de pietre de mormant dintr-un cimitir evreiesc din Botosani. Poliția a demarat o anchetă și a identificat patru elevi de liceu, cu vârste cuprinse între 14 și 16 ani, care au comis actele de vandalism din teribilism, în timp ce se aflau sub influența alcoolului. La sfârșitul perioadei de referință, tinerii erau cercetați pentru profanarea de morminte.

Institutul pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” a depus o plângere în scris la Consiliul General al municipiului București privind organizarea în București a unor evenimente antisemite, pro-legionare în instituțiile subordonate Consiliului. În data de 1 martie 2009, la un centru cultural aflat sub patronajul Consiliului General a avut loc lansarea unei cărți legionare. În ianuarie 2009, Muzeul de Istorie din București a gazduit lansarea a două cărți legionare și o conferință la care s-a distribuit literatura și au fost exprimate opinii antisemite, rasiste, care negau existența Holocaustului. Primăria municipiului București a răspuns plângerii declarând că Muzeul de Istorie doar a închiriat spațiul organizatorilor acestor evenimente.

În data de 22 octombrie 2008, un grup de vandali a profanat 131 de pietre de mormant dintr-un cimitir evreiesc din București. Un purtător de cuvânt al comunității evreiești a calificat acest act de vandalism drept unul fără precedent în istoria recentă. În declarații publice separate, Președintele, Prim-ministrul și Ministrul Justiției au condamnat toate actele de acest gen, inclusive actele antisemite și rasiste. Poliția a identificat patru elevi de liceu, cu vârste cuprinse între 13 și 15 ani, care au recunoscut comiterea actelor de vandalism.

În mai multe ocazii, indivizi neidentificați au desenat svastici și inscripții antisemite pe gardul unui cimitir evreiesc din București (iunie 2009), pe zidurile unei clădiri din București (mai 2009), pe monumentul dedicat evreilor deportați din Bistrita (septembrie 2008), pe stalpii electrici din gara din Ploiești (septembrie 2008) și pe zidurile unui bloc din Suceava, în care locuia un membru marcant al comunității evreiești (iulie 2008).

În iulie 2008, un plic ce conținea documente antisemite a ajuns prin poșta la o sinagogă din Timișoara. Federația Comunităților Evreiești a înaintat o plângere, însă faptele nu au fost identificate.

În fiecare dintre ultimii ani, au fost semnalate aproximativ o duzină de incidente antisemite ce au implicat distrugerea proprietății și acte de vandalism, de la desenarea de svastici pe zidurile clădirilor, profanarea mormintelor și cimitirelor, până la vandalizarea sinagogilor, a clădirilor aflate în proprietatea evreilor, sau, în unul dintre cazuri, un sul Tora. În unele cazuri, autorii au fost identificați de poliție, însă cei mai mulți nu

Uii zcghi fa Ufh] dYbU”
Cf[Ub]nUh]Y YI hfYa]ghY`Ui`cf[Ub]nUh]cWln]cbUz`Yj Yb]a YbhY`XY`Ua d`cUFY`dY`hYa Y`Ubh]gYa]hY`" =b`XUHU`XY` %\$`]Ubi Uf]Y`&\$-\$`z`U`c`V]gYf]WU`X]b`6i W`fYgh]`U`Zcgh`cZ]WUHU`c`gi`VU`XY`Vt`a`Ya`cfUFY`U`Xc]`]XYf]`Y[]cbUf]z` cf[Ub]nUH]XY` : i bXUh]U` ; Ycf[Y`A`Ubi`" `Cf[Ub]nUH]U`Bci`U`8fYUdHU`U`Vt`bh]bi`Uh]gU`cf[Ub]nYnY`Vt`a`Ya`cfUF]`U`Y`]XYf]`cf`Y[]cbUf]z`WU`XY`YI`Ya`d`i`WU`cf[Ub]nUH]U`DfYXYUz`dY`&%`gYdhYa`Vf]Y`&\$\$,`" `Hci`g]z`[fUXi`XY` dUfh]WdUFY`U`UW`ghY`a`Ub]ZyghUf]`YghYz`]b`[YbYfUz`fYXi`g`" `Bci`U`8fYUdHU`U`Vt`bh]bi`Uh]gU`dfca`cj`YnY`]XYU`i`f]Y` ; Ufh]`XY` :]Yf`]b`a`Ugg]a`YX]U`g]`dY`]bhYfbYH`
=b`dYf]cUXU`XY`fUdcfHUFYz`di`V`]WU]Y`dUfh]Xi`i`]YI`hfYa`]ghbUh]cbU`]ghF`ca`Ub]U`A`UFY`fDF`A`t`z`Vt`bXi`g`XY` 7cfbY`]i`J`UX]a`Hi`Xcfz`Ui`]bW]`g`]b`Vt`bh]bi`UFY`XYWUfUfh]`g]`Ufh]Vt`Y`WUfY`Vt`bh]bYUi`UHUW`f]`Ubh]gYa`]hY`[fUj`Y`

În mai 2007, președintele a semnat un decret prin care anula conferirea distincției Steaua României liderului PRM, Corneliu Vadim Tudor, cunoscut pentru numeroasele atacuri xenofobe și comentarii antisemite, Tudor a atacat decizia în instanță, iar Curtea de Apel București i-a dat câștig de cauză în aprilie 2009. Președinția a făcut apel și, la sfârșitul perioadei de raportare, procesul era în derulare.

Biserica Ortodoxă Română exercită, datorită rolului său dominant, o influență substanțială asupra unei majorități a populației și a legislatorilor, iar liderii religioși ortodocși sunt singurii participanți la toate evenimentele de importanță națională. Astfel, mulți lideri ortodocși au apărut public alături de politicieni importanți, iar mesajele religioase conțin adesea promisiuni sau obiective politice și exprimă sprijinul față de anumite poziții politice.

Oficialii Bisericii Ortodoxe Române și-au manifestat adesea intoleranța față de alte grupuri religioase și au criticat în mod repetat „prozelitismul agresiv” al protestanților, neo-protestanților (baptiști, penticostali, adventiști, evangheliști) și al altor grupuri religioase pe care Biserica le-a descris în mod repetat drept „secte”. Acest lucru a dus, în unele cazuri, la conflicte verbale. Spre deosebire de perioadele anterioare, nu au fost semnalate cazuri de violențe fizice.

Grupurile religioase minoritare au susținut că unii membri ai clerului ortodox au provocat incidente izolate de intimidare organizată, le-au împiedicat eforturile de prozelitism și s-au amestecat în activitățile lor religioase.

Spre deosebire de perioadele de raportare anterioare, presa a semnalat mai puține cazuri în care membrii unor grupuri religioase minoritare au fost împiedicați de alte grupuri religioase să-și practice religia sau instituțiile de aplicare a legii nu i-au protejat.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), înființat pentru a combate discriminarea de orice fel (inclusiv pe motive religioase), a primit 15 plângeri de discriminare din motive religioase, pe parcursul anului 2008 și patru asemenea plângeri până în 30 iunie 2009. Spre deosebire de anii anteriori, Martorii lui Iehova au semnalat o scădere a numărului de abuzuri verbale și fizice, din partea unor preoți ortodocși, precum și faptul că poliția a acționat conform legii în astfel de cazuri. De asemenea, nu au mai fost semnalate cazuri de confiscări ale publicațiilor acestui cult de către preoții ortodocși.

Biserica lui Iisus Hristos a Sfinților din Zilele din Urma a semnalat apariția unor cazuri izolate de hartuire a membrilor săi de către localnicii din mai multe zone.

Biserica Greco-Catolică, Biserica Adventistă și Biserica Baptistă s-au plâns în continuare de faptul că preoții ortodocși au permis înmormântarea credincioșilor non-ortodocși în cimitirele confesionale sau chiar publice (considerate, adeseori, drept confesionale de către preoții ortodocși din zonele rurale) numai în anumite condiții; astfel, aceștia au permis înmormântarea numai în părți izolate ale cimitirului sau dacă nu se organizează slujbe religioase non-ortodoxe. Asemenea incidente, deși în număr mai mic, au apărut și în cursul perioadei de referință, deși legea din 2006 permite accesul la cimitire grupurilor aparținând altor culte. Biserica Adventistă a semnalat faptul că în unele cazuri, de pildă în Poienesti, județul Vaslui și Dumbrava Rosie, județul Neamț, clericii ortodocși locali au permis înmormântarea credincioșilor adventiști conform ritului adventist doar după discuții repetate ale Bisericii Adventiste cu clerici de rang înalt din cadrul Bisericii Ortodoxe. Biserica Baptistă s-a plâns că în februarie 2009, un preot ortodox a permis înmormântarea unui credincios baptist în satul Rosu, județul Ilfov, doar cu condiția ca înmormântarea să se facă fără o slujbă religioasă baptistă. Potrivit Bisericii Adventiste, autoritățile nu au aplicat prevederea din legea privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor referitoare la obligația autorităților de a aloca spații pentru cimitire tuturor grupurilor religioase. Mai mult, Bisericile Adventistă și Baptistă s-au plâns că autoritățile nu au răspuns solicitărilor lor de alocare de teren pentru cimitire. În unul dintre cazuri, autoritățile ar fi refuzat să participe la un studiu al Bisericii Adventiste ce avea drept scop identificarea cimitirelor publice conform legii.

Preoții ortodocși au blocat și accesul greco-catolicilor la multe cimitire, inclusiv în localitățile Pesteana, județul Valcea; Damuc, județul Neamț; Ungheni, județul Mureș; Vintu de Jos, județul Alba; Magina, județul Alba; Radesti, județul Alba; Telec-Bicaz, județul Neamț și Bicaz-Chei, județul Neamț. Biserica Greco-Catolică a semnalat un caz petrecut în Pecica, județul Arad, unde preotul ortodox nu a permis accesul în cimitir preotului greco-catolic pentru înmormântarea unei credincioase, care a fost înhumată conform ritului ortodox. Un caz similar a avut loc în localitatea Salva, județul Bistrița-Nasaud.

Relațiile dintre Biserica Greco-Catolică și Arhiepiscopia Ortodoxă a Timisoarei au fost, în continuare, amiabile și cooperante, cea din urma retrocedând Bisericii Greco-Catolice aproape toate bunurile în perioada de după revoluție. De asemenea, Episcopii Ortodoxe ale Caransebesului și Oradei au avut, în continuare, dialoguri pozitive similare cu Biserica Greco-Catolică referitor la retrocedarea unor biserici.

Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, liderii ortodocși s-au opus și au amanat retrocedarea proprietăților Bisericii Greco-Catolice, sub pretextul că lacăsurile de cult aparțin congregațiilor, nu grupurilor religioase. Astfel, comunitățile religioase care au fost greco-catolice înainte de 1948 și sunt în prezent ortodoxe folosesc bisericile. Biserica Greco-Catolică a eparhiei din Lugoj s-a plâns că Episcopia Ortodoxă a Aradului, Ienopole și Halmagiu – care folosește peste 90 de biserici greco-catolice, a continuat să refuze retrocedarea acestora, precum și organizarea de slujbe religioase alternative. Spre exemplu, în Silvasul de Sus și Silvasul de Jos, județul Hunedoara, Biserica Ortodoxă a preferat să țină fostele biserici greco-catolice încuiate mai degrabă decât să le retrocedeze.

De-a lungul anilor, Biserica Ortodoxă a respins în mod repetat cererile greco-catolicilor de a se organiza slujbe religioase alternative în peste 230 de localități. În mai multe localități cu două biserici (din care una

fosta Greco-Catolica) si doar un preot ortodox, Biserica Ortodoxa: a organizat slujbe religioase alternative in fiecare dintre cele doua biserici (asa cum s-a intamplat la Gheorgheni, judetul Cluj, Brezoi, judetul Valcea); a pastrat biserica ortodoxa incuiata si a organizat slujbele in biserica ce apartinuse greco-catolicilor; a infiintat o a doua parohie ortodoxa in localitate, fie prin infiintarea unei noi parohii, sau prin separarea parohiei ortodoxe in doua parohii. Pe parcursul perioadei de referinta, Biserica Ortodoxa a continuat sa pastreze peste 15 biserici greco-catolice incuiate, asa cum s-a intamplat in Salistea de Sus, judetul Maramures; Calea Mare, judetul Bihor si Horoatu Crasnei si Starciu, ambele in judetul Salaj. Intre timp, greco-catolicii si-au organizat slujbele religioase in peste 100 de spatii improvizate, precum casele credinciosilor sau case de cultura.

Biserica Greco-Catolica nu a intrat in posesia importantei catedrale din Gherla, judetul Cluj, pe care fostul Patriarh Ortodox promisese sa o retrocedeze in 2005 si in posesia unei catedrale din Baia Mare, judetul Baia Mare.

In martie 2009, in replica la apelul nuntiului apostolic privind retrocedarea bisericilor greco-catolice, Mitropolitul Ortodox al Clujului, Albei, Crisanei si Maramuresului a calificat declaratia drept „provocatoare” si a amintit nuntiului ca pozitia sa are doar un statut diplomatic, ce nu-i permite sa se amestece in problemele bisericii.

Biserica Ortodoxa a continuat sa demoleze biserici greco-catolice – unele dintre acestea declarate monumente istorice – in peste 10 localitati, dintre care jumatate se aflau in judetul Cluj. Autoritatile nu au reactionat la plangerile Bisericii Greco-Catolice referitoare la demolarea ilegala a unei biserici greco-catolice din Taga, judetul Cluj, in 2006 si a unei biserici greco-catolice din secolul XVIII din localitatea Badon, judetul Salaj, in aprilie 2007, precum si la inceperea, in mai 2008, a demolarii unei biserici greco-catolice din secolul XVIII din Ungheni, judetul Mures, unde Biserica Ortodoxa a inceput constructia unui nou lacas de cult, in jurul vechii biserici greco-catolice. Biserica Ortodoxa a oprit demolarea dupa ce Biserica Greco-Catolica a obtinut un ordin judecatoresc in acest sens, insa a continuat lucrarile de constructie.

In Salonta, judetul Bihor, Biserica Ortodoxa a continuat constructia unei noi biserici in jurul vechiului lacas de cult greco-catolic, in ciuda procesului privind retrocedarea, aflat in derulare. De asemenea, Biserica Ortodoxa din Salonta s-a opus acordarii unei suprafete de teren Bisericii Greco-Catolice pentru construirea unei noi biserici.

In aprilie 2009, in Sapanta, judetul Maramures, sub pretextul renovarii bisericii din localitate (aflata in proprietatea greco-catolicilor inainte de 1948), Biserica Ortodoxa a demolat turla acesteia, anuntandu-si intentia de a o reconstrui intr-un alt stil. Lucrarile de renovare sunt partial finantate de Ministerul Culturii. Surse din comunitatea greco-catolica au sustinut ca Biserica Ortodoxa face acest lucru pentru a elimina stilul neo-gotic al turlei, care indica originea greco-catolica a bisericii. Biserica Greco-Catolica are acte de proprietate pentru biserica si cimitirul din localitate si a obtinut un ordin judecatoresc privind suspendarea demolarii si a lucrarilor de constructie. Biserica Ortodoxa a respectat ordinul judecatoresc doar pentru o scurta perioada si numai dupa demolarea turlei. Conform spreculatiilor publicate in presa, preotul ortodox a instigat populatia impotriva preotului greco-catolic, acesta devenind apoi tinta mai multor atacuri. Biserica Greco-Catolica a trimis scrisori autoritatilor locale, Prim-ministrului, Ministrului Culturii, Ministrului Justitiei, Ministrului Administratiei si Internelor, precum si Presedintelui, insa nu a primit niciun raspuns. In timp ce Biserica Greco-Catolica a sustinut ca Biserica Ortodoxa nu avea autorizatie de demolare, Biserica Ortodoxa a declarat ca avea toate aprobarile necesare pentru lucrarile de restaurare. Biserica Greco-Catolica s-a plans de asemenea ca, drept urmare a evenimentelor, tensiunile dintre catolicii si ortodocsii din localitate s-au intensificat, iar capela greco-catolica a fost vandalizata.

La Nicula, in judetul Cluj, Biserica Ortodoxa a continuat sa construiasca in apropierea vechii biserici greco-catolice a istoricei Manastiri Nicula, in ciuda unei hotarari judecatoresti care cerea oprirea lucrarilor de constructie. In procesului foarte lent referitor la dreptul de proprietate asupra manastirii nu a fost inca luata nicio decizie. Un caz similar a avut loc la Orastie, in judetul Hunedoara, unde Biserica Ortodoxa a continuat constructia de cladiri in apropierea bisericii greco-catolice, aparent cu intentia de a demola ulterior biserica.

Tensiunile vechi dintre Biserica Ortodoxa si Biserica Greco-Catolica au persistat in numeroase localitati in care un numar mare de credinciosi ortodocsi au trecut la greco-catolicism. Un exemplu in acest sens este cel din Stei, judetul Hunedoara, unde Biserica Ortodoxa a blocat, in continuare, accesul greco-catolicilor la fosta lor biserica, obiectul unui proces. In toamna lui 2008, parohiei greco-catolice din Stei i s-a incredintat in sfarsit prin hotarare judecatoreasca presbiteriul, retrocedat in 2004, printr-o hotarare a Comisiei Speciale de Retrocedari.

Reprezentanti ai grupurilor religioase minoritare s-au plans, in mod credibil, de faptul ca preotii ortodocsi sunt cei care acorda cea mai mare parte a asistentei religioase in spitale, orfelinate si adaposturi pentru batrani. Activitatile de caritate ale altor culte in orfelinate si adaposturi au fost, adeseori, interpretate negativ ca fiind prozelitism.

Dupa ce dialogul dintre Biserica Greco-Catolica si Biserica Ortodoxa s-a intrerupt in 2004, disputele dintre credinciosii celor doua biserici cu privire la dreptul de proprietate al bisericilor s-au accentuat. In numeroase cazuri, comunitatile greco-catolice au decis sa construiasca noi biserici din cauza lipsei de progres in ceea ce priveste retrocedarea proprietatilor acestora, fie prin dialog cu Biserica Ortodoxa, fie in

justitie; cu toate acestea, eforturile lor au fost impiedicate de Biserica Ortodoxa, iar in cele mai multe cazuri de autoritatile locale. Tensiunile au continuat sa existe in numeroase localitati in care Biserica Ortodoxa a refuzat sa puna in aplicare hotarari judecatoresti de retrocedare a bisericilor greco-catolicilor, cum ar fi Botiz si Bogdan Voda in judetul Maramures; Lupsa, judetul Alba; Vintere si Holod, judetul Bihor; si in localitati in care Biserica Greco-Catolica a initiat procese de retrocedare, cum ar fi la Prunis, judetul Cluj; Stei, judetul Hunedoara; Camarzana judetul Satu Mare; Viile Satu Mare, judetul Satu Mare; si Negru, Sanlazar si Bocsa, in judetul Bihor. In Valanii de Beius, judetul Bihor si Simand, judetul Arad, dupa ce a refuzat timp indelungat sa puna in aplicare hotarari judecatoresti definitive care retrocedau biserici greco-catolice, Biserica Ortodoxa a dat bisericile greco-catolicilor, in 2 aprilie si respectiv 10 iulie 2008. In Valanii de Beius si Prisaca, unde biserica a fost retrocedata in perioada de referinta, cele doua biserici vor tine slujbe religioase alternative pana cand Biserica Ortodoxa va construi noi lacasuri de cult. Tensiunile au continuat la Taga, unde Biserica Ortodoxa a demolat vechea biserica greco-catolica in 2006. La fel s-a intamplat si in Salva, judetul Bistrita-Nasaud si Sinca-Veche, judetul Brasov, unde preotii ortodocsi au refuzat sa predea casele parohiale, in ciuda hotararilor judecatoresti favorabile retrocedarii.

In Dumbraveni, judetul Sibiu, Biserica Ortodoxa a refuzat, in continuare, sa puna in aplicare o hotarare judecatoreasca anterioara care prevedea utilizarea in comun a unei biserici locale, impreuna cu Biserica Greco-Catolica. Desi Biserica Ortodoxa semnase un acord prin care se angaja returneze biserica greco-catolica dupa incheierea lucrarilor de constructie a unei noi biserici ortodoxe, odata lucrarile incheiate a refuzat sa faca acest lucru.

O comunitate de ceangai romano-catolici – grup etnic care vorbeste un dialect unguresc – s-a plans, in continuare, de faptul ca nu a putut desfasura slujbe religioase in limba materna din cauza opozitiei exprimate de Episcopia Romano-Catolica de Iasi. In octombrie 2008, Parlamentele roman si maghiar au trimis o scrisoare Papei Benedict al XVI-lea cerandu-i sprijin pentru organizarea de slujbe religioase in limba maghiara pentru acest grup.

Sectiunea IV. Politica Guvernului Statelor Unite

Guvernul Statelor Unite a discutat pe marginea libertatii de religie cu Guvernul Romaniei, demers ce face parte din politica generala de promovare a drepturilor omului.

Guvernul Statelor Unite a promovat, in mod activ, libertatea religioasa. Ambasada este in contact permanent cu un numar semnificativ de grupuri religioase si organizatii neguvernamentale din tara, inclusiv cu membrii cultului islamic si numeroase alte grupuri religioase minoritare, pentru monitorizare si discutii pe tema libertatii religioase din Romania. Ambasadorul si alti reprezentanti ai ambasadei s-au intalnit, in mod constant, cu lideri religioosi si oficiali guvernamentali pe problema cultelor.

In mai multe ocazii, Ambasadorul, Adjunctul Misiunii Diplomatice a SUA si alti oficiali ai Ambasadei Statelor Unite si-au exprimat, in cadrul unor discutii cu oficiali guvernamentali, inclusiv Presedintele, Prim-Ministrul si Ministrul Culturii si Cultelor, ingrijorarea fata de ritmul lent al procesului de retrocedare a proprietatilor bisericesti, in special a bisericilor greco-catolice. Oficialii americani au continuat sa sustina in cercurile guvernamentale rezolvarea echitabila a problemelor de retrocedare a proprietatilor, inclusiv a proprietatilor religioase si comunale, precum si un tratament nediscriminatoriu pentru toate grupurile religioase. Ambasada si-a exprimat ingrijorarea fata de autoritatile guvernamentale si Biserica Ortodoxa in legatura cu continuarea distrugerii bisericilor istorice greco-catolice din Unggheni si Sapanta.

In perioada de referinta, reprezentantii ambasadei si alti oficiali guvernamentali americani au discutat cu oficialii romani de diferite niveluri despre importanta recunoasterii oficiale complete a existentei Holocaustului in Romania, a imbunatatirii educatiei despre Holocaust in cadrul programei scolare si a implementarii recomandarilor Comisiei Wiesel, din anul 2004. Ambasada a sprijinit vizita unor delegatii care s-au concentrat pe probleme referitoare la Holocaust, inclusiv membri ai Comisiei Wiesel. Personalul ambasadei si oficialii americani care au vizitat Romania au discutat in mod repetat despre Holocaustul din Romania cu membrii nationali si internationali ai Comisiei Wiesel si le-au sprijinit activitatea. Printre numeroase alte manifestari, oficialii ambasadei au participat la comemorarea Zilei Nationale a Holocaustului din Romania, in octombrie 2008. Ambasada a sprijinit si activitatile Muzeului Memorial al Holocaustului din Statele Unite si a indemnat autoritatile de la Bucuresti sa aprobe constructia unui memorial al Holocaustului in oras. Ambasada a sponsorizat proiectul "Combaterea discriminarii si promovarea respectului reciproc, intelegerii prin cunoasterea tragediilor secolului XX, Holocaustul si Gulagul; noile educatii in secolul XXI" in vederea elaborarii unui curs de pregatire pentru profesorii de istorie si pentru a determina astfel o crestere a numarului de scoli din tara in care elevii vor intelege mai bine Holocaustul si istoria evreilor. Proiectul s-a desfasurat in perioada 1 septembrie 2007-15 septembrie 2008.